OʻZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR, PROFESSIONAL TA'LIM BOSHQARUV HAMDA PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI

MALAKA TALABI

BOSHLANG'ICH PROFESSIONAL TA'LIM DARAJASI

Kasb kodi va nomi: 30711405-Qurilish mashinalari operatori

Kvalifikatsiya(lar) nomi:

- 1. Qurilish mashinalari operatori;
- 2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori;
- 3. Yo'lni kesish mashinasi operatori;
- 4."B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi.

SO'Z BOSHI

- 1. Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.
- 2. Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy va oʻrta maxsus, kasb-hunar ta'limi yoʻnalishlari boʻyicha oʻquvuslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2023-yil 11-avgustdagi 4-son yigʻilishida ma'qullangan va Vazirlikning 2023-yil 25-avgustdagi 391 son buyrugʻi bilan **TASDIQLANDI VA JORIY ETILDI.**

Mazkur malaka talabi Oʻzbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish huquqi Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishli.

MUNDARIJA

1.	Qoʻllanilish sohasi	4
2.	Kasbiy ta'lim xususiyati	4
3.	Bitiruvchilarning kasbiy faoliyati tavsifi	5
4.	Ta'lim dasturini oʻzlashtirgan bitiruvchilarning umumiy va kasbiy	
4.	kompetensiyalariga qoʻyiladigan talablar	6
5.	Oʻquv reja tuzilmasi va ularga qoʻyiladigan talablar hamda	
J.	bitiruvchida shakllantiriladigan kompetensiyalar	9
6.	Qurilish mashinalari operatori kasbi oʻquv yuklamasi	24
7.	Qurilish mashinalari operatori kasbining ta'lim dasturini	
/.	oʻzlashtirishga qoʻyilgan talablar va bitiruychilarni baholash.	24

1. Qo'llanilish sohasi

Mazkur malaka talabi Qurilish mashinalari operatori kasbi boʻyicha kadrlar tayyorlashning zaruriy bilimlar mazmuni va kasbiy kompetensiyasiga qoʻyiladigan talablarni va pirovard maqsadlarini, shuningdek ta'lim oluvchilarning oʻquv yuklamalari hajmi va standart talablarini bajarilishi nazoratini belgilaydi.

Malaka talabi ta'lim oluvchilarning kasbiy tayyorgarligi sifati va kasbiy kompetensiyasini baholashda hamda ta'lim muassasalarini attestatsiyadan o'tkazishda asosiy mezon hisoblanadi. Mazkur talablarning bajarilishi professional ta'lim muassasalarining bitiruvchilariga professional ta'limning tegishli darajasini olganligi to'g'risida davlat namunasidagi hujjat berilishi uchun asos hisoblanadi.

Malaka talabi ta'limni boshqarish davlat organlari va ta'lim faoliyati sub'ektlari tomonidan, idoraviy bo'ysunuvi va mulkchilik shakllaridan qat'iy nazar, tadbiq etilishi majburiydir.

Ushbu malaka talabi Qurilish mashinalari operatori (F.043.060.0036/B-20), Asfalt yotqizish mashinasi operatori (F.043.060.0044/B-20) Yoʻlni kesish mashinasi operatori (F.043.060.0044/B-20) va "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi (F.043.060.0044/B-20) kasblarining tasdiqlangan kasbiy standart talablari asosida ishlab chiqildi.

2. Kasbiy ta'lim xususiyati

- **2.1. 30711405-Qurilish mashinalari operatori** kasbi doirasida beriladigan kvalifikatsiyalar:
 - 1. Qurilish mashinalari operatori;
 - 2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori;
 - 3. Yoʻlni kesish mashinasi operatori;
 - 4. "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi.

Umumta'lim muassasalarining 9-sinf bitiruvchilari hisobidan shakllantirilgan guruhlarda 2 yillik.

Kamida umumiy oʻrta ma'lumotga ega boʻlgan shaxslar hisobidan shakllantirilgan guruhlarda tanlangan kvalifikatsiyalar sonidan kelib chiqib oʻqish muddati belgilanadi. Bu guruhlarda kasb doirasida beriladigan kvalifikatsiyalardan birortasini muvaffaqiyatli oʻzlashtirgan shaxslarga belgilangan namunadagi diplom beriladi va mehnat bozorida ishlash huquqi beriladi. Egallanmagan kvalifikatsiyalarni qayta oʻzlashtirishga ruxsat beriladi va mazkur kvalifikatsiyani muvaffaqiyatli oʻzlashtirganlarga belgilangan tartibda sertifikat beriladi.

- **2.2. Ruhiy-fiziologik fazilatlar minimumi:** kuzatuvchanlik, diqqatni bir joyga qaratish, fikrni jamlash, qoʻl-oyoq harakatini jarayonga moslashtirish, har tomonlama tez fikrlash va faraz qilish, yorugʻlikni sezish, faol va tez xotirlash, harakat xotirasi va moslashuvchanlik.
 - 2.3. Ta'limni davom ettirish imkoniyatlari.

- **30711405-Qurilish mashinalari operatori** kasbi bitiruvchisi keyinchalik kasbiy ta'limini chuqurlashtirish maqsadida:
- kadrlar malakasini oshirish tizimida, tarmoq oʻquv muassasalarida va maxsus kurslarida malakani oshirishi;
- kasbiy faoliyatning tegishli sohasida yanada yuqoriroq malakaga erish maqsadida oliy ta'lim muassasasida oʻqishni davom ettirishi mumkin.

2.4. O'qishga qabul shartlari.

Oʻqishga qabul shartlari amaldagi qonunchilik asosida amalga oshiriladi.

3. Bitiruvchilarning kasbiy faoliyati tavsifi

3.1. Bitiruvchining kasbiy faoliyat sohasi:

Asfalt yotqizish mashinasi, yoʻlni kesish mashinasi bilan ishlash. Asfalt yotqizish, yoʻlni kesish jarayonlarini tezkor boshqarish.

3.2. Bitiruvchining kasbiy faoliyat obyektlari:

3.2.1 Qurilish mashinalari operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- -transport vositalari;
- -yoʻl qurilishi mashinalari va traktorlarini ta'mirlash ustaxonasi;
- -chilangarlik asbob-uskunalari ustaxonasi.

3.2.2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- -asfalt yotqizish transport vositalari;
- -asfalt yotqizish yoʻl qurilishi asbob-uskuna va jihozlari ustaxoasi,
- -asfalt yotqizish va ta'mirlash ustaxonasi.

3.2.3. Yo'lni kesish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- -yo'lni kesish transport vositalari;
- -yo'lni kesish yo'l qurilishi mashinalari;
- -yoʻlni kesish va ta'mirlashda ishlatiladishan asbob-uskuna va jihozlar ustaxonasi.

3.2.4. "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- yengil avtomobillar;
- yuk avtomobillari;

3.3 Qurilish mashinalari operatori kasbi boʻyicha ta'lim oluvchi quyidagi faoliyat turlariga tayyorlanadi;

3.3.1 Qurilish mashinalari operatori kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- -yo'l-qurilish mashinalarini tamirlash ishlarini bajarish,
- -yoʻl-qurilishda hizmat koʻrsatuvchi traktorlarini ta'mirlash ishlarini bajarish
- -yo'l-qurilishida chilangarlik asbob-uskunalaridan foydalanish.

3.3.2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- -asfalt yotgizishda transport vositalaridan foydalanish;
- -asfalt yotqizishda ishlatiladigan mashinalar va uskunalardan foydalanish;
- -asfalt yotqizish mashinalarining ish jarayonlarini amalga oshirish.

3.3.3. Yo'lni kesish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- -yoʻlni kesishda ishlatiladigan transport vositalaridan foydalanish;
- -yoʻlni kesish mashinasidan foydalanib yoʻlni ta'mirlash ishlarini amalga oshirish,
- -yoʻlni kesishda va yoʻlni ta'mirlashda ishlatiladishan asbob-uskuna hamda jihozlaridan foydalanish

3.3.4 "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- yoʻlga chiqishdan oldin transport vositasini koʻrikdan oʻtkazish va harakatlanish jarayonida transport vositasining texnik holatini nazorat qilish;
- harakatlanish jarayonida yuzaga kelgan nosozliklarni xavfsizlik texnikasi talablariga rioya etgan holda bartaraf etish;
- transport vositasini texnik qarovida hamda yuk ortish va tushirishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya etish.

4. Ta'lim dasturini o'zlashtirgan bitiruvchining umumiy va kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

4.1. Qurilish mashinalari operatori bitiruvchilarida shakllantiriladigan kompetensiyalar:

Professiona ta'lim muassasasi bitiruvchisi quyidagi umumiy kompetensiyalarga ega bo'lishi kerak:

- UK-1. Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish;
- UK-2. Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish;
- UK-3. Oʻzining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish;
- UK-4. Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish;
 - UK-5. Ta'lim olgan tilida fikrini ogʻzaki va yozma ravishda ravon bayon qilish;
- UK-6. Umuminsoniy fazilatlarga ega boʻlish, oʻz millatini va Vatanini sevish, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish;
- UK-7. Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur boʻladigan ma'lumotlarni qidirish;
 - UK-8. Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qoʻllash;
 - UK-9. Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash;
- UK-10. Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish koʻnikmalariga ega boʻlish.
- UK-11. Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini koʻrish va utilizatsiya qilish;
- UK-12. Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.

4.2. Qurilish mashinalari operatori kasbi bitiruvchilari kasbiy kompetensiyasiga qoʻyiladigan talablar:

4.2.1 Qurilish mashinalari operatori kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-1.1 Qurilish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarining texnik holatini tekshiring;
- KK-1.2 Qurilish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish;
- KK-1.3 Qurilish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini yigʻish, sozlash va sinovdan oʻtkazish;
 - KK-1.4. Yo'l-qurilishi ishlarini amalga oshirish hisobini yuritish.

4.2.2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- KK-2.1 Asfalt yotqizish mashinalarini ta'mirlash ishlarini bajarish nazorati;
- KK-2.2 Asfalt yotqizish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish bo'yicha ishlarni bajarish;
- KK-2.3 Asfalt yotqizish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini yigʻish, sozlash va sinovdan oʻtkazish;
- KK-2.4. Texnik talablarga va ishlab chiqarish xavfsizligiga rioya qilgan holda tuproq hamda yoʻl ishlarini bajarishi.

4.2.3. Yo'lni kesish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-3.1 Yoʻlni kesish mashinalarining tuzilishi ularning ishlash prinsipi;
- KK-3.2 Yoʻlni kesish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish;
- KK-3.3 Yoʻlni kesish mashinasi yoʻl kesish jarayoni, texnologik jarayonini boshqarish;
- KK-3.4.Texnik talablarga va ishlab chiqarish xavfsizligiga rioya qilgan holda yoʻlni kesish ishlarini bajarishi.

4.2.4. "B" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-4.1. "B" toifadagi avtomobillarni boshqarish;
- KK-4.2. Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish;
- KK-4.3. Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish;
- KK-4.4. Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligiga rioya qilib avtomobilni boshqarish;
 - KK-4.5. Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash;
- KK-4.6 Yoʻl transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish.

4.2.5. "BC" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-5.1. "BC" toifadagi avtomobillarni boshqarish;
- KK-5.2. Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish;
- KK-5.3. Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish;

- KK-5.4. Yoʻl harakati qoidalari va xarakat xavfsizligiga rioya qilib avtomobilni boshqarish;
 - KK-5.5. Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash;
- KK-5.6. Yoʻl transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish;
 - KK-5.7. Yengil va yuk avtomobillarda tashish ishlarni tashkil etish.

5. Oʻquv reja tuzilmasi va ularga qoʻyiladigan talablar hamda bitiruvchida shakllantiriladigan kompetentsiyalar

T/r	Fan (modul) nomi	Bitiruvchi oʻzlashtirishi lozim b	oʻlgan bilim va koʻnikmalar	SHakllantiriladigan
1/1	ran (modul) nom	Bilimlar	Koʻnikmalar	kompetentsiyalar
		2. Umumkasbiy fan	lar bloki	
2.01	Texnikaviy chizmachilik	- masshtab va oʻlchamlar; - nuqtani proyeksiyasi va tekisliklar; - aksonometrik proyeksiya turlari; - geometrik jismlarni tekislik bilan kesishuvi; - tekis shakl va geometrik jismlarning rasmlari; - mashinasozlik chizmalarida tasvirlar; - koʻrinishlar, qirqimlar va kesimlar; - ajraladigan va ajralmaydigan birikma turlari va chizmalari; - rezbalarni tasvirlash; - detallarning eskizini bajarish usullari; - yigʻish chizmasi uning vazifasi va ishlab chiqarishdagi oʻrni; - yigʻish chizmalariga spetsifikatsiyalar tuzish;	- chizmalarni chizish texnikasiga ega boʻlish; - chizmalarni Davlat standartlari (*DS va KHUM) talablariga muvofiq bajarish; - geometrik sirtlarning proyeksiyalarini tasavvur qila bilish; - detallarni aksonometrik proyeksiyalarini yasash; - detallarni ichki qismlarini qirqim va kesimlarda koʻrsatib berish; - ajraladigan va ajralmaydigan birikmalarni chizish; - mashina detallarini eskizlarini chizish; - buyum yigʻish chizmalarni chizish;	UK-1 UK-4 UK-7 UK-9
2.02	Konstruksion materiallar va avtomobillarda ishlatiladigan ashyolar	 mutaxassislik boʻyicha chizmalar. kasbiy faoliyatda foydalaniladigan materiallarning asosiy xususiyatlari va tasnifini; ishlov beriladigan materialning nomi, markasi va xususiyatlarini; metallar va qotishmalar, poʻlatlar va choʻyanlar, rangli metallar, ularning markalari va xususiyatlari haqida asosiy ma'lumotlarni; nometall materiallarni turlarini metall va qotishmalar toʻgʻrisida umumiy ma'lumotlar; temir uglerod qotishmalari; 	 mutaxassislik chizmalarni chizish va ularni oʻqiy olish. qattiq jismlarni tuzilishini tushintiradi metall va qotishmalarni kristallanish jarayonini tushintiradi. mteriallarni asosiy mexanik xossalarini; mustaxkamlik,plastiklik, qattiqlik, egiluvchanlikni sinash usullarini ta'riflab beradi. choʻyan va poʻlatlarni klassifikatsiyasini, asosiy xossalarini markalarini va ishlatish joylarini tushintiradi; metall va qotishmalarni qattiqligini, 	UK-3 UK-4 UK-7 UK-10

texn	hnat nofazasi va nika xavfsizligi	 metallarni termik va kimyo-termik ishlov berish asoslarini; avtomobil yoqilgʻilari, moylash materiallari va maxsus suyuqliklarning asosiy xossalari hamda shu xossalarning avtomobil ishlash sharoitiga qarab oʻzgarishini va sifatini dvigatel ishiga ta'siri; avtomobil yonilgʻilari, moylash materiallari va maxsus suyuqliklarning asosiy markalari, sifat koʻrsatkichlari va har xil sharoitda ishlatilishi; lak-boʻyoq va boshqa metallmas materiallarning foydalanish hususiyatlari, sifat koʻrsatkichlari, asosiy xossalari; asosiy ekspluatatsion materiallarning zaharli, tez oʻt oluvchanligi va atrof-muhitni muhofaza qilish tadbirlari; avtomobil transportida yonilgʻi moylash materiallari va maxsus suyuqliklarni ishlatilishini oqilona tashkil qilish. mehnat xavfsizligi qoidalarini; mehnat qonunchiligini; mehnat gigienasi va ishlab chiqarish sanitariyasi qoidalarini; kasbiy faoliyatda shikastlanishga sabab boʻladigan holatlar toʻgʻrisida ma'lumotlarni; elektr xavfsizligi va elektr tokidan shikastlashdan himoya qilish qoidalarini; yongʻinga qarshi himoya tizimlari; Balandlikda va havozada ishlashda mehnat muhofazasi talablari. 	metall va qotishmalarni termik va kimyotermik ishlov berish turlari, mazmuni va foydalanishi bo'yicha tushuncha hosil qiladi va ularnn materiallar xossalari va tuzilishiga ta'sirini o'rganadi; metall va qotishmalarni termik ishlov berishning asosiy turlari(qizdirish, normallash, toblash); - turli xil termik va kimyo-termik ishlov berish usullari metallarni hossalariga ta'sirini xarakterlaydi; avtomobillar rusumlariga binoan yonilg'i va moylarni tanlash; - avtomobil benzini va dizel yonilg'isining sifatini aniqlash; - motor moylari va plastik moylarning sifatini aniqlash; - yonilg'i moylash va lak-bo'yoq materiallarini ishlatishda texnika xavfsizligi qoidalariga rioya qilish. - kasbiy faoliyatda mehnat xavfsizligi talablariga muvofiq ishni tashkil etish va mehnat xavfsizligini ta'minlash; - texnik tizimlar va texnologik jarayonlarda sodir bo'ladigan xavflardan saqlanish - shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish; - elektr tokidan yoki boshqa sababdan shikastlanganda birinchi yordam ko'rsatish; - yong'inni o'chirish foydalaniladigan jihozlarni ishlatish.	UK-2 UK-5 UK-6 UK-7 UK-10 UK-11 UK-12
2.04 Bizn	nes asoslari	 tadbirkorlik faoliyati turlari va shakllari; 	- biznes gʻoyani izlash va tanlash;	UK-1;

	yoʻnalishlarini tanlash; - korxonani tashkil etish tartibi; - tadbirkorlik subyektlarini davlat roʻyxatidan oʻtkazish tartibi; - bankdan kredit olish va rasmiylashtirish tartibi; - marketing tadqiqotlari va oʻz mahsulotini reklama qilish yoʻllari; - biznesni rivojlantirish yoʻllari; - xodimlarni tanlash va boshqarish tartibi; - tadbirkorlik faoliyatida elektron davlat xizmatlari; - tadbirkorlik subyektlarini soliqqa tortish tartibi; - biznes-rejaning vazifasi va asosiy boʻlimlari; - tadbirkor madaniyati va etikasi.	 oʻz oʻzini band qilish faoliyatini roʻyxatdan oʻtkazish; shaxsiy biznesni tashkil etish va uni davlat roʻyxatidan oʻtkazish; biznes faoliyatini yuritish uchun marketing strategiyalarini ishlab chiqish; mahsulot va xizmatlarni reklama qilish; bank kreditlarini rasmiylashtira olish; marketing tadqiqotlari oʻtkazish; oʻz mahsulotini reklama qilish; xarajatlar va daromad hisobini aniqlash; biznesni rivojlantirish yoʻllarini izlab topish; xodimlarni tanlash va boshqarish; elektron davlat xizmatlaridan foydalanish; yakka tartibdagi tadbirkorlar toʻlaydigan 	UK-4; UK-7; UK-8; UK-9; UK-11; UK-12.
2.05 Oʻquv amaliyo Chilangarlik ish	ibi; - biznes-rejaning vazifasi va asosiy boʻlimlari; - tadbirkor madaniyati va etikasi. - chilangarlik ishi turlari, mehnat madaniyati, mahsulot sifati, texnika, elektr va yongʻin havfsizligi, sanitariya-gigiyena qoidalari; - oʻlchash asoslari, chilangarlikdagi oʻlchash asboblari, oʻlchash qoidalari; - tekislikda va fazoviy rejalash qoidalari; - metallarni kesish va qirqish texnologiyasi; - metallarni toʻgʻrilash va egish texnologiyasi; - egovlash texnologiyasi;	 elektron davlat xizmatlaridan foydalanish; yakka tartibdagi tadbirkorlar toʻlaydigan soliqlarni hisoblash; biznes-reja ishlab chiqish va uni taqdim etish; ishbilarmonlik etikasiga ega boʻlish, undan foydalanish va boshqalar. chilangarlik ishi turlari, mehnat madaniyati, mahsulot sifati, texnika, elektr va yongʻin xavfsizligi, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilib ish joyini tashkil qilish; chilangarlik ishlarida oʻlchash asboblaridan foydalanish; qoidalar boʻyicha tekislikda va fazoviy rejalash; 	UK-1 UK-2 UK-3 UK-5 UK-8 UK-9 UK-10 UK-11
	parmalash texnologiyasi;parchinlash texnologiyasi;	- texnologiyaga rioya qilgan holda metal- larni dastaki va mexanizatsiyalashgan as-	

		- rezba kesish texnologiyasi; - chilangarlik asboblarini sozlash talablarini.	boblar bilan kesish va qirqish; - texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni toʻgʻrilash va egish; - texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni egovlash; - texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni parmalash; - texnologiyaga rioya qilgan holda parchinlash; - texnologiyaga rioya qilgan holda rezba kesish; - chilangarlik asboblarini sozlash.	
_	ı	3.1. Qurilish mashinalari operato		
3.1.1	Maxsus fan: Yoʻl qurilish mashina va traktorlar tuzilishi ularga texnik xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash	 yoʻl qurilish mashinalarining vazifalari yoʻl qurilish mashinalariga texnik xizmat koʻrsatish tizimi va ta'mirlash; nosozliklarni aniqlash va bartaraf etish; ta'mirlash ishlari texnologiyasi, ta'mirlashda ishlatiladigan ish qurollaridan xavfsiz foydalanish; texnik va foydalanish hujjatlari. 	 texnik kuzatuvning asosiy jarayonlarini bajarish; ishchi mexanizmlarini asosiy qismlarini boʻlaklarga ajratish va yigʻish; dastaki va mexanizasiyalashgan uskunalardan foydalana oladi; unchalik murakkab boʻlmagan yoritgich qismlarini yechish va oʻrnata oladi. 	KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4
3.1.2	Oʻquv amaliyot: Yoʻl qurilish mashina va traktorlar tuzilishi ularga texnik xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash ishlari	 yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari agregat mashinalarni, jixozlar mexanizmlarni va sodda uzellarni tamirlash; yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlarida qoʻllanadigan oʻlgov-nazorathamda chilangarlik asboblaridan foydalanish yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari asosiy mexanik xassalari 	 yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari agregat va mashinalarni jixoz mexanizmlarining sodda uzellarni tamirlash, yitish va sinash yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari agregat va mashinalarni mustakil tamirlash hamda oʻrta murakkablikdagi agregat va mashinalarni ta'mirlash yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari 12-14 	UK-11 UK-12 KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4

		 yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlari ish joyida mexnat muxofazasi va texnaka xavfsizligiga qoʻyladigan talablarga rioya qilish yoʻl-qurilish mashina va traktorlarini ta'mirlashda chilangarlik ishlarida mexnatni tashkil etishning progresiv va unumdor usullarini samarali oshirishi. 	ekvivalentlikda boʻlgan anikligidagi de- tallarga chilangarlik ishlovini berishda texnika xavfsizliga talablari asosida mus- taqil chilangarlik ishlarini bajarishi.	
3.1.3	Ishlab chiqarish amaliyoti			KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4
3.1.4	Diplom oldi amaliyoti			KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4
3.1.5	Davlat attestatsiyasi			
	<u>, </u>	3.2 Asfalt yotqizish mashinasi operato	ori kvalifikatsiyasi boʻyicha	
3.2.1	Maxsus fan: Asfalt yotqizish mashinasi operatori ishlari texnologiyasi	 asfalt qoplamasini oʻtkaziladigan joyga tashish ishlar; dizayn va texnologik imkoniyatlarni koʻrib chiqing ish paytida asfalt qoplamasi; ishlab chiqarishning asosiy texnologik usullarini amalga oshirish qatnov qismini kengaytirish va piyodalar yoʻlaklarini, velosiped yoʻllarini asfalt-betondan va bitum asosidagi boshqa organik materiallardan yotqizish uchun asfalt qoplamasi; qurilma, ishlash tamoyillari, texnik va texnologik asfalt qoplamasining tizimlari va ishchi uskunalarini sozlash; 	 yoʻl-qurilish ishlari qoidalari; asfaltni ortish, tururish va tashish ishlarida asfalt qoplamasining haroratini saqlash; mashinistlar bilan birgalikda mehnat faoliyatini amalga oshiring qurilma uchun mexanizatsiyalashgan zvenoning yoʻlqurilish mashinalari asfalt-beton qoplamasi; asfalt qoplamasining favqulodda toʻxtashini amalga oshiring; Shaxsiy himoya vositalaridan foydalaning; loyiha hujjatlarini oʻqing; 	KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4

- asfalt qoplamasining tizimlari va ishchi uskunalarini texnologik sozlash qoidalari va normalari;
- kengayish uchun asfalt qoplamasi tomonidan ishlarni ishlab chiqarish usullari yoʻllar va asfaltlangan trotuarlar, velosiped yoʻllari va asfalt-beton va bitum asosidagi boshqa organik materiallardan tayyorlangan boshqa ob'yektlar;
- asfalt qoplamasi tomonidan ishlarni bajarish qoidalari;
- asfalt qoplamasida ishlashga ruxsat berish qoidalari;
- asfalt qoplamalarini davlat ro'yxatidan o'tkazish tartibi;
- ishlarni bajarish texnologiyasi, texnologik usullari va qoidalari asfalt-beton qoplamani yotqizish;
- asfalt qoplamasining navigatsiya va tekislash tizimlarining dizayni va ishlash printsipi (balandlik sensori asosidagi standart tizim);
- eng murakkab uskunalarni texnik ekspluatatsiya qilish qoidalari asfalt qoplamasi, shu jumladan avtomatlashtirilgan va dasturiy boshqaruvga ega boʻlganlar;
- asfalt qoplamasini favqulodda toʻxtatish usullari;
- asfalt qoplamasining bort kompyuterining belgilarining qiymatlari;
- asfalt qoplamasida ishlarni bajarishni avtomatlashtirish usullari;
- asfalt qoplamasining ishlashida nosozliklar

- ovozli va yorugʻlik signallari yaxshi holatda ekanligiga ishonch hosil qiling tosh tosh;
- mehnatni muhofaza qilish, ishlab chiqarish qoidalari va koʻrsatmalariga rioya qiling sanitariya, elektr va yonilgʻl xavfsizligi;
- yoʻl harakati qoidalariga rioya qilish;
- baxtsiz hodisaga olib kelishi mumkin boʻlgan harakatlardan saqlaning va/yoki favqulodda vaziyatlarning yuzaga kelishi;
- jabrlanuvchiga birinchi yordam koʻrsatish.

		sabablari; - qoidalar va mehnatni muhofaza qilish, yong'in va amalga oshirishda elektr xavfsizli- gi, sanoat sanitariyasi ishlar; - ekologik talablar va ishlarni xavfsiz bajarish usullari.		
3.2.2	Oʻquv amaliyoti: Asfalt yotqizish mashinasi operatori ishlari	 asfalt qoplamasiga texnik xizmat koʻrsatish uchun texnologik hujjatlar; asfalt qoplamasiga texnik xizmat koʻrsatish vaqtida bajariladigan ishlar roʻyxati; ishlash turlari va turlari, oʻlchash va nazorat qilish va sozlash yoʻl qoplamasi uchun asbob; nazoratni oʻrnatish usullari va qoidalari paverni sozlash vositasi; asfalt qoplamasining ishchi, oʻlchash va nazorat qilish va sozlash asboblarini xavfsiz ishlatish qoidalari; asfalt qoplamasining texnik xususiyatlari; asfalt qoplamasining bort kompyuterining belgilarining qiymatlari; asfalt qoplamasini yuvish va tozalash operatsiyalarini bajarish turlari, usullari va qoidalari; asfalt qoplamasining ishlash printsipi; asfalt qoplamasining asboblari, komponentlari va qismlarining sogʻligʻini tekshirish usullari; asfalt qoplamasining moylari, yoqilgʻilari va texnik suyuqliklarining belgilari va koʻlami; paverning elementlari va tizimlarining turlari, belgilari va nosozliklarining sabablari; mashinani xavfsiz tekshirish usullari va noso- 	 texnik hujjatlarni oʻqing: diagrammalar, chizmalar, texnik xaritalar; asfalt qoplamasini texnik xizmat koʻrsatishga tayyorlashda smenali texnik xizmat koʻrsatish doirasida yuvish va tozalash ishlarini bajarish; asfalt qoplamasining xizmat koʻrsatishga yaroqliligini tekshirish va ish, oʻlchash va nazorat qilish va sozlash asbobini sozlash; asfalt qoplamasining ishchi, oʻlchash va nazorat qilish va sozlash asbobini xavfsiz ishlash qoidalariga muvofiq boshqaring; iqlim sharoitlari va foydalanish talablariga muvofiq asfalt qoplamasi uchun gidravlika, transmissiya va dvigatel moylarining turini tanlang; atrof-muhit va xavfsizlik talablariga muvofiq asfalt qoplamali dvigateldagi dvigatel moyini almashtirish va toʻldirish; yoqilgʻi quyish moslamalaridan foydalaning; asfalt qoplamasining elementlarining ulanishlarining zichligini tekshiring; paver va ishlaydigan asbob-uskunalarni metall konstruktsiyadagi nuqsonlar yoki mexanik shikastlanishlar uchun tekshiring; 	UK-11 UK-12 KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4

- zlik belgilari paverning elementlari va tizimlari;
- tekshirish va sozlashni amalga oshirish usullari, mahkamlash va paverchining ishini oʻlchash;
- nazorat va sozlash turlari va turlari, mahkamlash va paver o'lchash asbobi;
- asfalt qoplamasining nazorat qilish va sozlash ishlarining chastotasi;
- yoqilgʻi-moylash materiallarini iste'mol qilish normalari;
- asfalt qoplamasining nazorat qilish va sozlash ishlarining chastotasi;
- yoqilg'i-moylash materiallarini iste'mol qilish normalari;
- har xil turdagi uzatishlardan foydalanish shartlari, gidravlika va motor moylari;
- asfalt qoplamasining ish materiallarini ekologik talablarga muvofiq almashtirish va toʻldirish qoidalari va xavfsizlik talablari;
- asfalt qoplamasi uchun operatsion materiallardan foydalanish uchun harorat diapazonlari;
- dizel yoqilg'isi turlari va ularni turli iqlim sharoitida qo'llash xususiyatlari;
- element ulanishlarining mahkamligini tekshirish usullari;
- uskunalarni va asfalt qoplamasining korpusini tozalash usullari har xil turdagi ifloslanishlar: asfalt-beton, bitum, axloqsizlik, chang;
- asfalt qoplamasini smenalararo saqlash qoidalari;

- pnevmatik, gidravlik va boshqalarning xizmatga yaroqliligini tekshiring asfalt qoplama uskunalari;
- shaxsiy himoya vositalaridan foydalaning;
- asfalt qoplamasining ishchi uskunasini oʻrnatish, demontaj qilish;
- ishning boshida, oxirida paverni qabul qilish, topshirish;
- yangi asfalt yotqizgichda yoki kapital ta'mirdan so'ng asfalt qoplamasida yugurish;
- signalning xizmat koʻrsatish imkoniyatini va finişyer blokirovkasini tekshiring;
- asfalt qoplamasining jihozlari va aksessuarlaridagi nosozliklarni bartaraf etish;
- texnik va hisobot hujjatlarini yuritish;
- asfalt qoplamasining jihozlarining toʻliqligini nazorat qilish;
- asfalt qoplamasining agregatlari, butlovchi qismlari va tizimlariga texnik xizmat koʻrsatish va ta'mirlash texnologiyasiga rioya qilish;
- mashina va jihozlarni tozalash, moylash va ta'mirlash paverni boshqarish tizimlari;
- asfalt qoplamasini va uning ishlaydigan uskunasini tekshiring uchun koʻrsatmalarga muvofiq ishni tugatishdan oldin va keyin operatsiya;
- asfalt qoplamasining ovozli va yorugʻlik signalizatsiyasi yaxshi holatda boʻlishini ta'minlash;
- mehnatni muhofaza qilish, sanoat sani-

		 asfalt qoplamasini qisqa muddatli saqlash qoidalari va uzoq muddatli saqlash; rejalashtirilgan profilaktika va asfalt qoplamasini tayyorlash qoidalari kapital ta'mirlash; asfalt yotqizgichni foydalanishdan chiqarish uchun tayyorlash qoidalari; asfalt qoplamasini tashish qoidalari; qoidalar va mehnatni muhofaza qilish, yong'in va amalga oshirishda elektr xavfsizligi, sanoat sanitariyasi smenali va davriy texnik xizmat ko'rsatishda ishlash; shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari. 	tariyasi, elektr xavfsizligi, yongʻin va ekologik xavfsizlik qoidalari va koʻrsatmalariga rioya qilish; - asfalt qoplamasi va uning jihozlari, mex- anizmlari va boshqaruv tizimlarining ish- lash qoidalariga rioya qilish.	
3.2.3	Ishlab chiqarish amaliyoti			KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4
3.2.4	Diplom oldi amaliyoti			KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4
3.2.5	Davlat attestatsiyasi			2
		3.3 Yoʻlni kesish mashinasi operator	i kvalifikatsiyasi boʻyicha	
3.3.1	Maxsus fan: Yoʻlni kesish mashinasi operatori ishlari texnologiyasi	 yoʻlni kesish mashinasi operatori agregat va mashinalarni, jixozlar mexanizmlarni va sodda uzellarni tamirlash va mexanizm detalarini turlari; yoʻlni kesish mashinasi qoʻllanadigan nazoratoʻlchov hamda chilangarlik asboblaridan foydalanish; yoʻlni kesish mashinasi asosiy mexanik xosooning 	 Yoʻlni kesish mashinalarining tuzilishi ularning ishlash prinsipi; Yoʻlni kesish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish; Yoʻlni kesish mashinasi yoʻl kesish jarayoni, texnologik jarayonini boshqarish; 	KK-3.1 KK-3.2 KK-3.3 KK-3.4

			·	
3.3.2	Oʻquv amaliyoti: Yoʻlni kesish mashinasi operatori ishlari	salari; - yoʻlni kesish mashinasi ish joyida mexnat muxofazasi va texnaka xavfsizligiga qoʻyladigan talablarga rioya qilish yoʻlni kesish mashinasi agregat va mashinalarni, jixozlar mexanizmlarni va sodda uzellarni tamirlash va mexanizm detalarini yigʻish ishlari; - yoʻlni kesish mashinasi qoʻllanadigan oʻlchovnazorat hamda chilangarlik asboblaridan foydalanish; - yoʻlni kesish mashinasi operatori ish joyida mexnat muxofazasi va texnaka xavfsizligiga qoʻyladigan talablarga rioya qilish; - yoʻlni kesish mashinasi operatori mexnatni tashkil etishning progresiv va unumdor usullarini samarali oshirishi.	 Texnik talablarga va ishlab chiqarish xavfsizligiga rioya qilgan holda yoʻlni kesish ishlarini bajarishi. Yoʻlni kesish mashinalarining tuzilishi ularning ishlash prinsipi; Yoʻlni kesish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish; Yoʻlni kesish mashinasi yoʻl kesish jarayoni, texnologik jarayonini boshqarish; Texnik talablarga va ishlab chiqarish xavfsizligiga rioya qilgan holda yoʻlni kesish ishlarini bajarishi. 	UK-11 UK-12 KK-3.1 KK-3.2 KK-3.3 KK-3.4
3.3.3	Ishlab chiqarish amaliyoti			KK-3.1 KK-3.2 KK-3.3 KK-3.4
3.3.4	Diplom oldi amaliyoti			KK-3.1 KK-3.2 KK-3.3 KK-3.4
3.3.5	Davlat attestatsiyasi			
		3.4 "B" toifali avtomobil haydovchis	i kvalifikatsiyasi boʻyicha	
3.4.1	Maxsus fan: Yo'l harakati qoidalari va harakat xavfsizligi	 umumiy qoidalar asosiy tushunchalar, va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi 	 umumiy qoidalar asosiy tushunchalar, va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari bilish; harakat tartibi transport vositalarini 	KK-4.1 KK-4.2 KK-4.3 KK-4.4

va toʻxtab turish tartibi;	toʻxtashi va toʻxtab turish qoidalarini	KK-4.5
- yoʻl belgilari;	mustaqil bajarish;	KK-4.6
- o'lning qatnov qismidagi belgilar va ularnin		
tasviri;	- yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va	
- yoʻllarda harakatni tartibga solish;	ularning tasvirini ma'nosini tushunish;	
- chorrahalardan oʻtish;	- yoʻllarda harakatni tartibga solish ishirala-	
- piyodalarning o'tish joylari, umumiy foydala	ri, belgilarini ajrata olish;	
nadigan transport vositalarining toʻxtash joy	- chorrahalardan oʻtishni qoidalari;	
laridan va temir yoʻl kesish-malaridan oʻtish;	- piyodalarning oʻtish joylari, umum foyda-	
- harakatning maxsus sharoitlari;	lanadigan transport vositalarining	
- transport vositalarida odam va yuk tashish;	toʻxtash joylaridan va temir yoʻl kesishma-	
- transport vositalarini texnik holati va jihozlari	; laridan oʻtish mustaqil harakatlanish;	
- nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiruvch	- transport vositalarida odam va yuk tash-	
yozuv va qurilmalar;	ish qoidalarini bajarish;	
- harakat xavfsizligini ta'minlash boʻyicha avto	- transport vositalarini texnik holati va ji-	
transport va boshqa tashkilotlar mansabdo	hozlari oʻrganish;	
shaxslarining vazifalari;	- nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiru-	
- kolonnada harakatlanish fuqaro mudofas	vchi yozuv va qurilmalar oson ajrata olish;	
boʻyicha haydovchilarning vazifalari;	- harakat havfsizligini ta'minlash bo'yicha	
- kirish avtomobilni boshqarish jihozlarida	avtotransport va boshqa tashkilotlar	
foydalanish texnikasi;	mansabdor shaxslarining vazifalari bilish;	
- avtomobilni chegaralangan oraliqd	- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar	
boshqarish;	oʻtish joyida mustaqil boshqarish;	
- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtisl	- avtomobilni transport oqimida mustaqil	
joyida boshqarish;	boshqarish;	
- avtomobilni transport oqimida boshqarish;	- avtomobilni kunning qorongʻi vaqtida va	
- avtomobilni kunning qorongʻi vaqtida v	yetarlicha koʻrinmaydigan sharoitlarda	
yetarlicha koʻrinmaydigan sharoitlard		
boshqarish;	- avtomobilni tejamli boshqarish qoidalari	
- avtomobilni murakkab va alohida yoʻl sha	bilish;	
roitlarida boshqarish;	- yoʻl-transport hodisasi tushunish;	
	- haydovchining kasbiy ishonchliligi baholay	

		 avtomobilni tejamli boshqarish; transport hodisasi; haydovchining kasbiy ishonchliligi; haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari; haydovchining ahloqiy hulqi; avtomobildan foydalanish xususiyatlari; yoʻl sharoitlari; avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilish; haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri; umumiy vaziyatlar; odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini; hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish; yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketmaketligi. 	olish; - haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari va haydovchining ahloqiy-hulqiy qoidalari; - avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilishni mustaqil oʻrganish; - haydovchining ishlash qobiliyatiga algogol va narkotik moddalarining ta'siri hamda oqibatlarini baholashni oʻrganish; - odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini oʻrganish; - hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatishni mustaqil bajara olish; - yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketma-ketligi bajarish.	
3.4.2	"B" toifadagi avtotransport vositalarining tuzilishi va ularga servis xizmat koʻrsatish	 dvigatelning umumiy tuzilishi va ishlashi; sovitish tizimi; moylash tizimi; ta`minlash tizimi; elektr energiyasining manba va iste`molchilari; transmissiyaning vazifasi va umumiy tuzilishi; yurish qismi; tormoz tizimi; rul boshqarmasi; aktiv va passiv xavfsizlik tizimlari; 	 avtotransport vositalariga servis xizmat ko`rsatishning turlari va davriyligi belgilash; xavfsizlik texnikasi va atrof muhitni muhofaza qilish ishlarini bajarish; avtotransport vositalarida amalda uchraydigan nosozliklar va ularni bartaraf etish usullari mustaqil bajarish; "B" toifadagi avtotransport vositalariga servis xizmat ko`rsatish, qismlarga ajratish, ta`mirlash va yig`ish ishlarini bajarish; sinash ishlarini bajarish. 	KK-4.1 KK-4.2 KK-4.3 KK-4.4 KK-4.5 KK-4.6

3.4.3	Davlat attestatsiyasi			
		3.5. "BC" toifali avtomobil haydovchi	si kvalifikatsiyasi boʻyicha	
3.5.1	Maxsus fan: Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi	 umumiy qoidalar asosiy tushunchalar, va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi va toʻxtab turish tartibi; yoʻl belgilari; yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va ularning tavsifi; yoʻllarda harakatni tartibga solish; chorrahalardan oʻtish; piyodalarning oʻtish joylari, umumiy foydalanadigan transport vositalarining toʻxtash joylaridan va temir yoʻl kesishmalaridan oʻtish; harakatning maxsus sharoitlari; transport vositalarida odam va yuk tashish; transport vositalarida odam va yuk tashish; nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiruvchi yozuv va qurilmalar; harakat havfsizligini ta'minlash boʻyicha avtotransport va boshqa tashkilotlar mansabdor shaxslarining vazifalari; kolonnada harakatlanish. fuqaro mudofaasi boʻyicha haydovchilarning vazifalari; kirish avtomobilni boshqarish jihozlaridan foydalanish texnikasi; avtomobilni chegaralangan oraliqda boshqarish; avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish 	 umumiy qoidalar asosiy tushunchalar, va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari bilish; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi va toʻxtab turish qoidalarini mustaqil bajarish; yoʻl belgilarini bilish; yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va ularning tasvirini ma'nosini tushunish; yoʻllarda harakatni tartibga solish ishiralari, belgilarini ajrata olish; chorrahalardan oʻtishni qoidalari; piyodalarning oʻtish joylari, umum foydalanadigan transport vositalarining toʻxtash joylaridan va temir yoʻl kesishmalaridan oʻtish mustaqil harakatlanish; transport vositalarida odam va yuk tashish qoidalarini bajarish; transport vositalarini texnik holati va jihozlari oʻrganish; nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiruvchi yozuv va qurilmalar oson ajrata olish; harakat havfsizligini ta'minlash boʻyicha avtotransport va boshqa tashkilotlar mansabdor shaxslarining vazifalari bilish; avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish joyida mustaqil boshqarish; avtomobilni transport oqimida mustaqil boshqarish; 	KK-5.1 KK-5.2 KK-5.3 KK-5.4 KK-5.5 KK-5.6 KK-5.7

	joyida boshqarish; - avtomobilni transport oqimida boshqarish; - avtomobilni kunning qorongʻi vaqtida va yetarlicha koʻrinmaydigan sharoitlarda boshqarish; - avtomobilni murakkab va alohida yoʻl sharoitlarida boshqarish; - avtomobilni tejamli boshqarish; - transport hodisasi; - haydovchining kasbiy ishonchliligi; - haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari; - haydovchining ahloqiy hulqi; - avtomobildan foydalanish xususiyatlari; - yoʻl sharoitlari; - avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilish; - haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri; - umumiy vaziyatlar; - odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini; - hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish; - yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketmaketligi; - yoʻllarda baxtsiz hodisa tufayli jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish qoidalarini.	 avtomobilni kunning qorongʻi vaqtida va yetarlicha koʻrinmaydigan sharoitlarda boshqarish olish; avtomobilni tejamli boshqarish qoidalari bilish; yoʻl-transport hodisasi tushunish; haydovchining kasbiy ishonchliligi baholay olish; haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari va haydovchining ahloqiy hulqi qoidalari; avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilishni mustaqil oʻrganish; haydovchining ishlash qobiliyatiga algogol va narkotik moddalarining ta'siri hamda oqibatlarini baholashni oʻrganish; odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini oʻrganish; hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatishni mustaqil bajara olish; yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketma-ketligi bajarish; yoʻllarda baxtsiz hodisa tufayli jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish kasbiy faoliyatini mustaqil bajarish. 	
"B" va "C" toifadagi avtotransport	dvigatelning umumiy tuzilishi va ishlashi;sovitish tizimi;	- avtotransport vositalariga servis xizmat ko`rsatishning turlari va davriyligi bel-	KK-5.3 KK-5.4

	vositalarining tuzilishi va ularga servis xizmat koʻrsatish	 moylash tizimi; ta`minlash tizimi; elektr energiyasining manba va iste`molchilari; transmissiyaning vazifasi va umumiy tuzilishi; yurish qismi; tormoz tizimi; rul boshqarmasi; aktiv va passiv xavfsizlik tizimlari. 	gilash; - xavfsizlik texnikasi va atrof muhitni muhofaza qilish ishlarini bajarish; - avtotransport vositalarida amalda uchraydigan nosozliklar va ularni bartaraf etish usullari mustaqil bajarish; - "B" va "C" toifadagi avtotransport vositalariga servis xizmat ko`rsatish, qismlarga ajratish, ta`mirlash va yig`ish ishlarini bajarish; - sinash ishlarini bajarish.	KK-5.5 KK-5.6 KK-5.7
3.5.3	Tashishlarni tashkil etish	 transport jarayoni va uning asosiy elementlari, yuk va yölovchilar oqimi, asosiy tasarruf koʻrsatkichlarini, yuk ortish-tushirish ishlari; turli xildagi yuklarni tashish usullari; transport-ekspedisiya ishlari tashkil etilishi; tezkor boshqarish. 	 harakatlanuvchi tarkib ish körsatkichlarini hisoblash, yuk va yölovchilar oqimini aniqlash; harakat tarkibi tanlash; yuk ortish-tushirish usullarini qöllash; harakat grafiklarini tuzish, ilğor zamonaviy texnikalardan foydalanib tezkor boshqarish usullarini qöllash; -transportekspedisiya ishlarini bajarish. 	KK-5.3 KK-5.4 KK-5.5 KK-5.6 KK-5.7
3.5.4	Davlat attestatsiyasi			

- 6. Qurilish mashinalari operatori kasbining o'quv yuklamasi.
- **6.1. Qurilish mashinalari operatori** kasbining o'quv muddati 2 yil, o'quv davri 80 haftani tashkil etadi.
- **6.2. Qurilish mashinalari operatori** kasbining namunaviy va ishchi o'quv rejasini ishlab chiqishda bloklar, fan (modul)lar nomini saqlagan holda ajratilgan vaqtni quyidagi jadvalda ko'rsatilgan chegarada kamaytirish va ko'paytirish imkoniyati beriladi.

6.3. Fan bloklariga ajratilgan chegara (foizda).

Umumta'lim fanlar	38 foiz
Umumkasbiy va maxsus fanlar (ta'lim muassasasi ixtiyori-	24-28 foiz
dagi soat bilan)	24-20 1012
Oʻquv amaliyoti	10-14 foiz
Ishlab chiqarish va diplom oldi amaliyoti	20-24 foiz
Davlat attestatsiyasi	1-3 foiz

Davlat attestatsiyasiga 2 hafta ajratiladi.

O'quv yilida ta'til vaqtining umumiy hajmi 10-14 hafta etib belgilanadi.

7. Qurilish mashinalari operatori kasbining ta'lim dasturini o'zlashtirgan bitiruvchilarga qo'yilgan talablarni baholash.

- **7.1. Qurilish mashinalari operatori** kasbining malaka talabi MSKOning 3-darajasiga mos kadrlarni tayyorlash huquqi mavjud boʻlgan ta'lim muassasalarida qoʻllash majburiy hisoblanadi.
- **7.2. Qurilish mashinalari operatori** kasbining ta'lim dasturini o'zlashtirish uchun PTMlari tegishligi bo'yicha fan xonalari, laboratoriya xonalari va o'quv amaliyot xonalari hamda poligonlar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak. Fanlarning amaliy mashg'ulotlari va O'quv amaliyotlari ishlab chiqarish korxonalar yoki boshqa ta'lim muassasalarida olib boriladigan PTMlarida amaliyot xonalari va poligonlar talab qilinmaydi.
- **7.3. Qurilish mashinalari operatori** kasbi boʻyicha ta'lim dasturini oʻzlashtirgan bitiruvchilarni sifatini baholash quyidagi yoʻnalishlarda amalga oshiriladi:
 - Fan (modul)ni o'zlashtirish darajasini baholash;
 - Kasbni oʻzlashtirish darajasini baholash.
- **7.4.** Professional ta'lim o'quvchilarining bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi to'g'risidagi nizom talablari asosida fanni o'zlashtirishi baholanadi.
- **7.5.** Professional ta'limi muassasalarida yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida Nizom talablari asosida kasbni o'zlashtirish darajasi baholanadi va quyidagi kasbiy kompetensiyalarini baholash indikatorlaridan foydalanadi.

7.6.1. Qurilish mashinalari operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-1.1	Qurilish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarining texnik holatini tekshiring	 mehnat muhofazasi talablari asosida ish joyini ishga tayyorlash. yoʻl qurilish mashinalarga texnik holatini tekshirish ishlarini bajarish; yoʻl qurilish mashina ta'mirlash chilangarlik ishlarini bajarish jarayonidagi rasmiylashtiriladigan hujjatlarni yuritish
KK-1.2	Qurilish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish	 qurilish mashinalarining tizimlari, tarkibiy qismlarini demontaj qilish ishlari; qurilish mashinalarining nosozliklarni bartaraf etish ishlarni bajarish; qurilish mashinalariga servis xizmat koʻrsatish ishlarini bajarish.
KK-1.3	Qurilish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini yigʻish, sozlash va sinovdan oʻtkazish	 qurilish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini yigʻish ketma-ketligi; qurilish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini sozlash ishlaridan soʻng sinovdan oʻtkazish ishlarini bajarish.
KK-1.4	Yoʻl-qurilishi ishlarini amalga oshirish hisobini yuritish	 yoʻl qurilish mashina ta'mirlash chilangarlik ishlarini hisobot turlari; jarayon yakunida rasmiylashtiriladigan hujjatlarni yuritish.

7.6.2. Asfalt yotqizish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-2.1	Asfalt yotqizish mashinalarini ta'mirlash ishlarini bajarish nazorati	 asfalt yotqizish mashinalarini turlari; asfalt yotqizish mashinalarini nosozliklarini aniqlash; asfalt yotqizish mashinalarini ta'mirlash ishlar ketma-ketligini bajarish.
KK-2.2	Asfalt yotqizish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish	 asfalt yotqizish mashinalarining tizimlari, tarkibiy qismlarini demontaj qilish ishlari; asfalt yotqizish mashinalarining nosozliklarni bartaraf etish ishlarni bajarish; asfalt yotqizish mashinalariga servis xizmat koʻrsatish ishlarini bajarish.
KK-2.3	Asfalt yotqizish mashinalarining tuzulishi, agregatlari va komponentlarini yigʻish, sozlash va sinovdan oʻtkazish	 asfalt yotqizish mashinalarining tuzulishi, agregatlari va komponentlarini yigʻish ketmaketligi; asfalt yotqizish mashinalarining tuzulishi, agregatlari va komponentlarini sozlash ishlaridan soʻng sinovdan oʻtkazish ishlarini

			bajarish.
		Texnik talablarga va ishlab -	tuproq hamda yoʻl ishlarini bajarishi;
I/I/	2.4	chiqarish xavfsizligiga rioya -	asfalt yotqizish jarayonida ortish-tushirish
KK-2.4	2.4	qilgan holda tuproq hamda yoʻl	ishlarining bajarilishini operatsion hisobini
		ishlarini bajarishi	yuritish;

7.6.3. Yoʻlni kesish mashinasi operatori kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-3.1	Yoʻlni kesish mashinalarining tuzilishi ularning ishlash prinsipi;	 yoʻlni kesish mashinalarini turlari; yoʻlni kesish mashinalarini tuzilishi; yoʻlni kesish mashinalarini ishlash prinsipi va ishlash sharoitllari
KK-3.2	Yoʻlni kesish mashinalarining tizimlari, birliklari va tarkibiy qismlarini demontaj qilish va nosozliklarni bartaraf etish boʻyicha ishlarni bajarish;	 yoʻlni kesish mashinalarini mashinalarining tizimlari, tarkibiy qismlarini demontaj qilish ishlari; yoʻlni kesish mashinalarini mashinalarining nosozliklarni bartaraf etish ishlarni bajarish; yoʻlni kesish mashinalarini mashinalariga servis xizmat koʻrsatish ishlarini bajarish.
KK-3.3	Yoʻlni kesish mashinasi yoʻl kesish jarayoni, texnologik jarayonini boshqarish;	 yoʻlni kesish mashinalarini yotqizish mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini yigʻish ketma-ketligi; yoʻlni kesish mashinalarini mashinalarining tizimlari, agregatlari va komponentlarini sozlash ishlaridan soʻng sinovdan oʻtkazish ishlarini bajarish.
KK-3.4	Texnik talablarga va ishlab chiqarish xavfsizligiga rioya qilgan holda yoʻlni kesish ishlarini bajarishi	 yoʻlni kesish ishlarini bajarishi; yoʻlni kesish jarayonida ortish-tushirish ishlarining bajarilishini operatsion hisobini yuritish;

7.6.4. "B" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-4.1	"B" toifadagi avtomobillarni boshqarish	 avtomobilni boshqarishga tayyorlash; kundalik koʻrikdan oʻtkazish ishlarini toʻgʻri bajarish; vaziyat (yoʻl sharoiti, ob-havo, tigʻiz payt)ni toʻgʻri baholash; avtomobilni yoʻriqnoma asosida qoidalarga toʻliq amal qilgan holda boshqarish.
KK-4.2	Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish	 nosozliklarni aniqlash va diagnostika qilish; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash jarayonlarini toʻgʻri bajarish.
KK-4.3	Avtomobillarni ekspluatatsiya	- avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda

	qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish	nosozliklarni bartaraf etish ishlarini bajarish.
KK-4.4	Yoʻl harakati qoidalari va xarakat xavfsizligiga rioya qilish	 yoʻl harakati qoidalari va xarakat xavfsizligi boʻyicha qonun hujjatlarini bilish; yoʻl chiziqlari va belgilari koʻrinishi hamda vazifalarini toʻliq bilishi, ishora beruvchining xarakatlarini tushuna olishi; yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligini toʻliq bilishi; birinchi tibbiy yordam berish koʻnikmalariga ega boʻlishi
KK-4.5	Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash	 yoʻl varaqalari va yuk xatlarini tayyorlash tartibi; yoʻl varaqalari, yuk xatlarini toʻldirish va ularnning hisobotilarni yuritish.
KK-4.6	Yoʻl transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish	 yoʻl transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish.

7.6.5. "BC" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-5.1	"B" va "C" toifadagi avtomobillarni boshqarish	 avtomobilni boshqarishga tayyorlash; kundalik koʻrikdan oʻtkazish ishlarini toʻgʻri bajarish; vaziyat (yoʻl sharoiti, ob-havo, tigʻiz payt)ni toʻgʻri baholash; avtomobilni yoʻriqnoma asosida qoidalarga toʻliq amal qilgan holda boshqarish.
KK-5.2	Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish	 nosozliklarni aniqlash va diagnostika qilish; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash jarayonlarini toʻgʻri bajarish.
KK-5.3	Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish	 avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish ishlarini bajarish.
KK-5.4	Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligiga rioya qilish	 yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi boʻyicha qonun hujjatlarini bilish; yoʻl chiziqlari va belgilari koʻrinishi hamda vazifalarini toʻliq bilishi, ishora beruvchining harakatlarini tushuna olishi; yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligini toʻliq bilishi; birinchi tibbiy yordam berish koʻnikmalariga ega boʻlishi
KK-5.5	Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash	 yoʻl varaqalari va yuk xatlarini tayyorlash tartibi; yoʻl varaqalari, yuk xatlarini toʻldirish va

		ularnning hisobotilarni yuritish.
KK-5.6	Yoʻl transport hodisasi sodiboʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish	- yoʻl transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish.
KK-5.7.	Yengil va yuk avtomobillarda tashish ishlarni tashkil etish	 avtomobillarda yuk va yoʻlovchi tashis qoidalarini bilish; avtomobillarda yuk va yoʻlovchi tashis ishlarini toʻgʻri bajarish.

Tayanch so'zlar:

Professional ta'lim, kasb, mutaxassislik, kvalifikatsiya, ta'lim dasturi, ta'lim standarti, malaka talabi, o'quv reja, kompetensiya, umumiy kompetensiya, kasbiy kompetensiya, bilim, ko'nikma kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat turi, kasbiy faoliyat sohasi, o'quv fani, kasbiy fanlar, kasbiy fanlar, umumkasbiy fanlar, maxsus fanlar, amaliyotlar, o'quv amaliyoti, texnologik amaliyoti, kvalifikatsion amaliyot, mustaqil ta'lim.

Qurilish, mashina, operator, asfalt, traktor, yoʻlni kesish mashinasi

ISHLAB CHIQILDI:

Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish

instituti direktori

Z.Xudayberdiyev

2023 yil 4 02 »

08

M.O'.

Shayxontohur tuman kasb-hunar

maktabi direktori

G.Yusupova

√2023 yfl (€ C2 »

OR

M.O

KELISHILDI:

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Professional ta'limni oʻquv-me'yoriy va metodik muvofiqlashtirish boshqarmasi

boshtig'i

O'.Alijonov

2023 yil« 💇 »

08

M.O'.

"Avtomobil voʻllari" qoʻmitasi raisining

birinchi o'rinbosari

Sh.Nazaro

2023 yil 4 00

M.O(.

30711405-Qurilish mashinalari operatori kasbining malaka talabi va o'quv rejani ishlab chiqqan ishchi guruh a'zolari

Nº	F.I.SH.	Ish joyi va lavozimi	Imzo
1.	E.Ergashev	Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Professional ta'limni oʻquvme'yoriy va metodik muvofiqlashtirish boshqarmasi bosh mutaxassisi	5 Zmah
2.	A.Parmanov	Pedagogik innovatsiyalar instituti Ta'lim texnologiyalari, oʻquv reja va dasturlarni ishlab chiqish boʻlimi boshligʻi	
3.	N.Sultanov	Pedagogik innovatsiyalar instituti Ta'lim texnologiyalari, oʻquv reja va dasturlarni ishlab chiqish boʻlimi bosh mutaxassisi	
4.	O.Tuxtamuratov	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi Oʻquv ishlari boʻyicha direktor oʻrinbosari	
5.	M.Xasanov	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi Ishlab chiqarish ta'limi boʻyicha direktor oʻrinbosari	18
6.	U.Muhammadiyev	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi maxsus fan o'qituvchisi Paxtasanoat ilmiy markazi mustaqil izlanuvchisi (Phd)	Cheep